

บทความวิจัย

เรื่อง จาริตและภาพสะท้อนของผู้หญิงในสังคมเกาหลีในภาพยนตร์

เรื่อง Portrait of a Beauty

โดย

นางสาวสุภาภรณ์ เหลลาวงศ์จันทร์

รหัสนักศึกษา 05540589

เสนอ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สรสรเสริญ สันติชญาวงศ์

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450109 การศึกษาเอกเทศ

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2557

ชื่อเรื่อง	จารีตและภาพสะท้อนของผู้หญิงในสังคมเกาหลีใน ภาพยนตร์เรื่อง Portrait of a Beauty
ชื่อผู้วิจัย	นางสาวสุภาภรณ์ เหล่าวงศ์จันทร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สรรเสริญ สันติธนะวงศ์
สาขาวิชา	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องจารีตและภาพสะท้อนของผู้หญิงในสังคมเกาหลีในภาพยนตร์เรื่อง Portrait of a Beauty มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพและบทบาทของผู้หญิงเกาหลีในสมัย โชซอนรวมถึงแนวคิดที่มีผลต่อการกำหนดสถานภาพและบทบาทของผู้หญิงในยุคสมัยดังกล่าว

จากการศึกษาพบว่า สังคมเกาหลีในสมัยโชซอนนั้นอยู่ภายใต้ระบบสังคมชายเป็นใหญ่ ซึ่งแนวคิดนี้ได้ถูกสืบทอดจากยุคโบราณมาอย่างยาวนานและฝังอยู่ในแบบแผนปฏิบัติที่มีรากฐานประเพณีทั้งจากความเชื่อ บัญญัติทางสังคมทั้งในรูปของกฎหมาย แบบแผนเชิงจารีตประเพณี แบบแผนปฏิบัติของขงจื้อที่มีการจัดลำดับความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคม รวมถึงจัดผู้หญิงให้อยู่ในกรอบที่ผู้ชายกำหนด และถูกกีดกันออกจากการศึกษา ระบบชนชั้นที่เคร่งครัดของเกาหลีที่มีการจำกัดด้านอาชีพ ผู้หญิงไม่สามารถทำอาชีพที่มีเกียรติสูงในสังคมได้ ไม่สามารถมีความก้าวหน้าทางสังคม เนื่องจากต้องใช้ชีวิตตามชนชั้นที่ตนถือกำเนิด นอกจากนี้ยังรวมถึงอิทธิพลจากศาสนาพุทธที่มีคำสอนที่บ่งบอกถึงสถานะทางสังคมของผู้หญิงที่ต่ำกว่าผู้ชาย

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์สรเสริญ สันติธนะวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัยที่ได้ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำและให้กำลังใจ ทำให้บทความวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณครอบครัวที่คอยสนับสนุนและเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา

ขอบคุณเพื่อนๆ ที่ทำบทความวิจัยในสาขาวิชาศิลปะร่วมกัน ที่ร่วมกันแบ่งปันความคิดและช่วยเหลือกันอย่างดีตลอดมา

ขอบคุณตัวเองที่สามารถเอาชนะความท้อแท้และทำงานให้สำเร็จตามที่คาดหวังไว้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
บทที่	
1 บทนำ	1
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
3 รากฐานประเพณีที่มีผลต่อการกำหนดสถานภาพ และบทบาทของผู้หญิง	8
4 ภาพสะท้อนของสถานภาพของผู้หญิงในภาพยนตร์ เรื่อง Portrait of a Beauty	13
5 สรุปผลการศึกษา	21
บรรณานุกรม	23
ประวัติผู้ศึกษา	25

บทที่ 1

บทนำ

สังคมในปัจจุบันมีความตื่นตัวในเรื่องของเสรีภาพและความเสมอภาคเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในประเทศเสรีประชาธิปไตยที่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เป็นข้อวิพากษ์และถกเถียง แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคของสตรีถือเป็นแนวคิดหนึ่งในการขับเคลื่อนกระบวนการทางสังคมปัจจุบันที่เรียกร้องให้ตรวจสอบและศึกษาถึงรากเหง้าและที่มาของปัญหา ซึ่งแนวคิดต่างๆ ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาโต้เถียงในนามของแนวคิดแบบสตรีนิยม และแนวคิดเหล่านี้ได้ถูกนำมาสะท้อนภาพให้เห็นผ่านสื่อต่างๆ รวมถึงสื่อทางศิลปะอย่างเช่น ภาพยนตร์ ซึ่งเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อความคิดและมีพลังในการสื่อสารอย่างสูง

แนวคิดสตรีนิยมได้เสนอแนวคิดต่างๆ ที่แสดงให้เห็นการที่ผู้หญิงถูกเอาเปรียบในสังคมแบบชายเป็นใหญ่ เช่น การเสนอภาพให้เห็นว่าผู้หญิงและผู้ชายนั้นมีความแตกต่างกันตามธรรมชาติ ด้วยข้อกำหนดด้านสรีระและสภาวะทางอารมณ์ที่แตกต่างกันเป็นเหตุให้เกิดความเชื่อที่ว่าผู้ชายเหนือกว่าผู้หญิงโดยใช้ความแตกต่างตามธรรมชาติดังกล่าวมาเป็นเหตุผลสนับสนุน และความเชื่อเหล่านี้ได้หยั่งรากลึกกลงในสังคมเป็นเวลายาวนาน ความแตกต่างระหว่างความเป็นหญิงและความเป็นชายที่ดำรงอยู่ในปัจจุบันจึงไม่ใช่ความแตกต่างตามธรรมชาติ แต่กลับเป็นสิ่งที่ถูกสังคมเป็นผู้กำหนด

อุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ได้ก่อให้เกิดความเชื่อที่ว่า ความแตกต่างทางร่างกายทำให้เกิดความแตกต่างในความเป็นหญิงความเป็นชาย นำไปสู่ความแตกต่างในบทบาททางเพศ ที่ผู้ชายมีความ

เหนือกว่าและผู้หญิงมีความค้อยกว่า “ความเหนือกว่าของชาย... ไม่ได้อยู่ที่ความแข็งแรงของผู้ชาย แต่อยู่ในการยอมรับของค่านิยม” (วารุณี ฐิริสินสิทธิ์, 2545: 15)

เช่นเดียวกับสังคมเกาหลีที่ได้รับอิทธิพลมาจากคำสอนของขงจื้อ โดยมีแนวคิดแบบ ปิตาธิปไตย หรือสังคมชายเป็นใหญ่ส่งผลให้ผู้หญิงนั้นถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพทั้งความคิดและการกระทำ อำนาจส่วนใหญ่เป็นของผู้ชาย ผู้ชายเป็นผู้สร้างกฎเกณฑ์ต่างๆ ขึ้นมาเพื่อตอบสนอง ความปรารถนาของตนเอง ในขณะที่ผู้หญิงไม่ได้ต้องการกฎเกณฑ์ในการดำเนินชีวิตที่เข้มงวดแต่ ต้องการความเป็นอิสระและความเป็นธรรมชาติ

ภาพยนตร์เรื่อง Portrait of a Beauty ได้สะท้อนให้เห็นถึงมุมมองของสังคมเกาหลีที่มีต่อ ผู้หญิงในสมัยโชซอน ยุคสมัยที่ผู้หญิงไม่ได้รับ โอกาสและไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม แม้ว่าจะมี ความรู้ความสามารถเหนือกว่าผู้ชายก็จะไม่ได้รับการยกย่อง รวมทั้งยังมองว่าผู้หญิงเป็นเพศที่ สามารถชักนำผู้ชายไปในทางเสื่อมเสียได้ หรือแม้กระทั่งผู้หญิงถูกทำให้เป็นสินค้าทางเพศ ภาพยนตร์เรื่องนี้ดำเนินเรื่องโดยผ่านจิตรกรที่เป็นหญิงสาวซึ่งต้องใช้ชีวิตอยู่ภายใต้กรอบความคิด ของสังคมแบบจารีตที่ผู้หญิงถูกกระทำและเอาเปรียบจากสังคมแบบ “ชายเป็นใหญ่” ยกตัวอย่างการ ที่จิตรกรได้วาดภาพวาดเชิงสังวาสโดยมองว่าเป็นวิถีชีวิตมนุษย์ตามธรรมชาติ แต่การที่ต้องอยู่ใน จารีตประเพณีที่เข้มงวด ทำให้สังคมส่วนใหญ่กลับมองว่าภาพเหล่านั้นคือภาพอนาจาร ส่อไป ในทางเสื่อมเสีย แม้ว่าจิตรกรจะวาดขึ้นด้วยความบริสุทธิ์ใจก็จะไม่ได้รับการยอมรับ ทั้งนี้ล้วนเป็น กรอบความคิดและเป็นจารีตที่ต้องยึดถือปฏิบัติภายในสังคมอย่างเคร่งครัด โดยเป็นสิ่งที่ผู้ชายสร้าง ขึ้นมาทั้งสิ้น ทำให้พื้นที่ในการแสดงตัวตนของผู้หญิงนั้นถูกจำกัดอยู่ได้เพียงสิ่งที่ผู้ชายต้องการให้ แสดงเท่านั้น เห็นได้ว่าเนื้อหาและเรื่องราวได้สะท้อนให้เห็นถึงรากของวัฒนธรรมและความเชื่อ ที่ ผังแน่นอยู่กับประเพณี ปรัชญาและความเชื่อที่อ้างถึงความชอบธรรมของผู้ชายที่เป็นฝ่ายกระทำ ขณะเดียวกันยังแสดงให้เห็นถึงความเป็นสากลที่พบเห็นได้ในวัฒนธรรมแบบชายเป็นใหญ่และ ร่วมสมัยกับแนวคิดแบบสตรีนิยม

ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงเกิดความสนใจศึกษาภาพยนตร์เรื่อง Portrait of a Beauty ที่เสนอภาพ ของสังคมจารีตที่แสดงให้เห็นถึงการถูกปิดกั้นเสรีภาพของผู้หญิง การถูกกดขี่และถูกเอาใจเอาเปรียบโดยมองผ่านมุมมองแนวคิดแบบสตรีนิยม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษารากฐานประเพณีที่มีผลต่อการกำหนดสถานภาพและบทบาทของผู้หญิงเกาหลีในสมัยโชซอน
2. เพื่อศึกษาภาพสะท้อนของผู้หญิงในสังคมเกาหลีผ่านภาพยนตร์เรื่อง Portrait of Beauty

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงรากฐานประเพณีที่มีผลต่อการกำหนดสถานภาพและบทบาทของผู้หญิงเกาหลีในสมัยโชซอน
2. เพื่อทราบถึงภาพสะท้อนของผู้หญิงในสังคมเกาหลีผ่านภาพยนตร์เรื่อง Portrait of Beauty

ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาแนวคิด แบบแผนและจารีตที่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคระหว่างผู้ชายและผู้หญิง และภาพสะท้อนของผู้หญิงในสังคมเกาหลีสมัยโชซอนในภาพยนตร์เรื่อง Portrait of a Beauty

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาพสะท้อนของผู้หญิงในสังคมเกาหลีผ่านภาพยนตร์เรื่อง Portrait of a Beauty มีดังต่อไปนี้

สุธิดา ณรงค์อินทร์ (2554) เขียนบทความวิจัยเรื่อง “เพศภาวะและชนชั้นในสังคมเกาหลี: กรณีศึกษาภาพยนตร์ชุดทางโทรทัศน์เรื่อง SungKyunKwan Scandal” โดยศึกษาบทบาทของสตรีในสังคมเกาหลีที่ได้รับอิทธิพลจากการนับถือลัทธิคำสอนของขงจื้อที่มีความเข้มงวดในเรื่องความสัมพันธ์อย่างเคร่งครัด ผู้หญิงจะถูกจำกัดพื้นที่ทั้งทางความคิดและการดำเนินชีวิตให้เป็นไปตามกฎระเบียบที่ผู้ชายกำหนดภายใต้ระบบสังคมชายเป็นใหญ่ ผู้หญิงไม่สามารถอยู่ได้หากปราศจากผู้ชายเป็นที่พึ่ง และมีการแบ่งแยกพื้นที่สำหรับผู้ชายและผู้หญิงคือ พื้นที่สำหรับผู้ชายคือนอกบ้าน และผู้หญิงถูกจำกัดพื้นที่อยู่แต่ในบ้าน นอกจากนี้ผู้หญิงยังถูกทำให้เป็น “สมบัติ” ของผู้ชาย กล่าวคือ เมื่อแต่งงานแล้ว ผู้หญิงจะต้องย้ายมาอยู่ในบ้านของผู้ชาย และรับใช้บิดามารดาของฝ่ายชายรวมถึงการเลี้ยงบุตร โดยไม่มีสิทธิโต้แย้งหรือไม่ปฏิบัติตาม

อำนวยการ ภูมิพัทธ์เผ่าพงศ์ (2550) เรียบเรียงหนังสือเรื่อง “รักตำรับเต้า” ได้กล่าวถึงหลักคำสอนของลัทธิเต๋า คือ เต๋า มีแนวความคิดว่าทุกสิ่งทุกอย่างในจักรวาลล้วนแต่เป็นความต่อเนื่อง ซึ่งมีจุดศูนย์กลางอยู่ที่ความสมดุลอันสมบูรณ์แบบ ๓ จุดหนึ่งในด้านหนึ่งของความต่อเนื่องคือหยิน และอีกจุดหนึ่งในอีกด้านหนึ่งของความต่อเนื่องคือหยาง วัตถุประสงค์ทุกอย่างประกอบด้วยด้านทั้งสองนี้ แต่อยู่ในสัดส่วนที่แตกต่างกันและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ หลักการทั้งสองเสริมกัน พึ่งพากัน และเกื้อหนุนกันและกัน ไม่มีฝ่ายหนึ่งใดดำรงอยู่ได้โดยปราศจากอีกฝ่ายหนึ่ง แต่ละฝ่ายต่างก็จำเป็นต่อการดำรงอยู่ของอีกฝ่ายหนึ่ง ผู้หญิงคือหยินเป็นหลัก ส่วนผู้ชายคือหยางเป็นหลัก แต่ทั้งสองเพศต่างก็ประกอบด้วยหยินและหยาง หยินคือความเย็นลับและปกปิด ความหนาวเย็น การปลอมประโลม ความสงบระงับ และความอดทน ในทางตรงข้าม หยางคือความเร็ว

ความก้าวร้าว ทิศทาง และการมุ่งเน้น อย่างไรก็ตามลัทธิเต๋าไม่ได้มองว่าความแตกต่างระหว่างหญิงและชายทำให้ผู้ชายมีอำนาจเหนือผู้หญิง แต่กลับมองว่าทั้งสองสิ่งล้วนเกี่ยวพันกัน เพื่อให้เกิดเป็นความสมดุล และความเป็นธรรมชาติ

ฉลาดชาย รมิตานนท์ (2555) เขียนหนังสือเรื่อง “เล่าเรื่องเบื้องต้น สตรีศึกษา สตรีนิยม” โดยกล่าวถึงแนวคิดสตรีนิยมในแบบต่างๆ ดังนี้

สตรีนิยมแนวเสรีนิยม (Liberal feminism)

สตรีนิยมแนวเสรีนิยมมีแนวคิดที่ว่า ตำแหน่งแห่งที่ทางสังคมที่ต่ำต้อยของผู้หญิงนี้สามารถแก้ไขได้ด้วยการใช้กระบวนการทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยที่มีอยู่ การต่อสู้ที่สำคัญคือการเข้าถึงการศึกษา วิธีคิดแบบนี้ให้เหตุผลว่าถ้าผู้หญิง-ผู้ชายได้รับการศึกษาเท่าเทียมกันแล้ว หญิงชายก็จะสามารถเข้าถึงตำแหน่งแห่งที่ทางสังคม (เศรษฐกิจ การเมือง) ได้เท่าเทียมกันด้วย นักสตรีนิยมแนวเสรีนิยมอาจจะค่อนข้างรับได้บางระดับว่า ผู้หญิงกับผู้ชายแต่ละเพศอาจมีความเหมาะสมที่จะอยู่ในพื้นที่หรือปริมาตรที่แยกกันได้ เช่น บ้านกับสถานที่ทำงาน ดังนั้นพวกเขาก็จึงผลักดันให้เกิดการตระหนักรู้และยอมรับ และเห็นความสำคัญของงานบ้าน และการดูแล (caring) ที่ผู้หญิงทำ

แนวคิดสตรีนิยมแนวเสรีนิยมนี้ถูกวิจารณ์ว่าเป็นแนวคิดที่มีจุดยืนทางความคิดที่เหมือนกับจะบอกว่า “ธรรมชาติ” สร้างให้ผู้หญิงเหมาะกับงานบ้าน และการดูแล (caring) คนอื่น ส่วนผู้ชายนั้น “ธรรมชาติ” สร้างให้ออกไปทำงานหรือมีกิจกรรมนอกบ้าน ข้อถกเถียงในแนวหลังนี้เป็นแนวคิดที่ว่า สภาวะความเป็นเพศ หรือเพศภาวะ (gender) เช่น เป็นหญิง เป็นชาย และหรือเพศสภาวะอื่นๆ รวมทั้งการแบ่งพื้นที่ แบ่งงานกันทำ ฯลฯ และเป็นสิ่งที่สังคมหนึ่งๆ ในเวลาหนึ่งๆ สร้างขึ้นมา บางครั้งเราจะเห็นการใช้คำว่าเป็น สิ่งประกอบสร้างทางสังคม ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ธรรมชาติกำหนด

สตรีนิยมมาร์กซิสต์ (Marxist feminism) และสตรีนิยมสังคมนิยม (Socialist feminism)

อาจกล่าวได้ว่าทั้งสองแนวทางนี้เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งแห่งที่ทางสังคมของผู้หญิง ฉะนั้นการแก้ไขเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างหญิง-ชาย เพื่อให้ผู้หญิงหลุดพ้นจากการถูกขูดรีด เอารัดเอาเปรียบมีอยู่เพียงทางเดียวคือ “ปฏิวัติ”

สังคมนิยมในลักษณะที่ Karl Marx พูดถึงผลกระทบของการปฏิวัติดังกล่าวที่จะนำไปสู่ชีวิตที่ดีขึ้นของผู้หญิง โดยเฉพาะเมื่อมองจากความเหนียวแน่นเกาะติดอย่างไม่ยอมปล่อยของอุดมการณ์ที่ให้ความหมายของความแตกต่างที่ต่างกับความแตกต่างทางเพศภาวะที่ดำรงอยู่ในขณะนี้ พูดอีกอย่างหนึ่งคือ นักสตรีนิยมยุคปัจจุบันหมายถึงอุดมการณ์ปิตาธิปไตยหรือชายเป็นใหญ่ที่ครอบงำ และให้ความหมายต่อความสัมพันธ์ทางเพศภาวะที่ให้ผู้ชายหรือเพศชายมีอำนาจเหนือกว่าผู้หญิง/เพศหญิงอย่างรุนแรงและเหนียวแน่น อิทธิพลของวิธีคิดแบบมาร์กซิสต์มองคนหรือมองสังคมว่าแบ่งออกเป็นชนชั้น/class แต่สำหรับผู้หญิง การกดขี่ไม่ใช่การกดขี่ทางชนชั้นแต่เป็นการกดขี่ทางเพศ ดังนั้นจึงเกิดข้อสรุปว่า ถ้าจะสร้างการเมืองที่มีศูนย์กลางอยู่ที่ผู้หญิง (a woman-centered politics) ให้เกิดเป็นจริงขึ้นมาได้นั้น ต้องสร้างพื้นที่เฉพาะผู้หญิงเท่านั้น (woman-only)

สรุป “สตรีนิยม” เป็นอุดมการณ์ เป็นลัทธิความเชื่อที่มีการระบุว่า ผู้หญิงถูกกดขี่อย่างเป็นระบบ (systematically oppressed) พร้อมกันนั้นก็เชื่อว่าเพศภาวะ (gender) ไม่ใช่สิ่งที่ถูกกำหนดไว้ในความแตกต่างตามธรรมชาติระหว่างเพศต่างๆ (sexes) และไม่ใช่ว่าเพศ และการกดขี่ระหว่างเพศจะเปลี่ยนแปลงไม่ได้

มยุรี ดำรงเชื้อ (2535) เขียนหนังสือเรื่อง “วิจารณ์หนังทัศนะใหม่” ได้กล่าวว่า ภาพยนตร์คือการประสานการเล่าเรื่องด้วยภาพและเสียงเข้าด้วยกัน โดยการคัดเลือกภาพและเสียงที่มีความหมายมาร้อยเรียงกันเข้า เพื่อนำไปสู่ความหมายที่ผู้สร้างต้องการ และมีผลทำให้เรื่องเล่าที่แต่งขึ้นมาคล้ายๆ กับเป็นเรื่องจริง เรื่องเล่าในภาพยนตร์ทุกประเภท ไม่ว่าจะมีความเชื่อและการดำเนินเรื่องราวไปอย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะเล่นโดยตัวแสดงหญิงหรือชายล้วนๆ หรือมีทั้งหญิงและชาย เรื่องราวทั้งหมดที่เล่าและฉายภาพนั้นล้วนแต่เป็นเรื่องราวและสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ลักษณะของแต่ละเพศ ความสัมพันธ์ของแต่ละเพศ รวมทั้งการเมืองเรื่องเพศด้วย (โครงสร้างอำนาจของความสัมพันธ์ทางเพศ)

กาญจนา แก้วเทพ (2537) เขียนหนังสือเรื่อง “วิจารณ์หนังทัศนะใหม่ 2” ได้กล่าวว่า การวิจารณ์ภาพยนตร์แนวเฟมินิสต์ อาจจัดได้ว่าเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของขบวนการส่งเสริมสิทธิและความเสมอภาคของสตรี และการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมเป็นกัลยาณมิตรกันระหว่าง

หญิงกับชาย กิจกรรมนี้มีความเกี่ยวพันอยู่กับปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมที่เรียกว่า “ภาพยนตร์” เนื่องจากภาพยนตร์เป็นทั้งกระจกเงาสะท้อนสถานภาพของสตรี และยังเป็นทั้งสำนักของสังคมใน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับสตรีอีกด้วย

กาญจนาได้หยิบยกคำกล่าวของโทมัส วอร์คอล (Thomasz Worchol) นักวิชาการและผู้ กำกับชาวโปแลนด์ ที่ได้ให้คำนิยามไว้ว่า “ภาพยนตร์เป็นกระจกเงา เป็นสำนักและเป็นผู้ศึกษาความ เป็นไปของสังคม เป็นสื่อที่เปิดโอกาสให้เราได้ประเมิเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตใหม่อีกครั้ง เพื่อ จะได้ตระหนักถึงสิ่งที่จะเกิดในอนาคต และภาพยนตร์ยังทำหน้าที่ถ่ายทอดประสบการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตของเราทั้งที่เรารับรู้ได้อย่างเปิดเผยและภูมิใจ และส่วนที่เราเก็บซ่อนปิดบังไว้ในหลืบ มุมของจิตใจที่เราไม่อาจกำจัดมันออกไปได้” มาประกอบคำอธิบายความเชื่อของ เวอร์นอน ยัง (Vernon Young) นักวิจารณ์ภาพยนตร์แนวสุนทรียศาสตร์และ Ethnology ที่กล่าวว่า ภาพยนตร์เป็น ปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง (Cultural Phenomenon) ฉะนั้น ภาพยนตร์ในแต่ละสังคม แต่ ละชนชาติ แต่ละยุคสมัยจึงบ่งบอกบุคลิกของชาติ สังคม หรือยุคสมัยนั้นๆ

จากคำนิยามข้างต้น จะเห็นว่าภาพยนตร์เป็นสื่อที่มีอำนาจสูงและเป็นสิ่งที่สามารถนำมา เป็นสื่อกลางในการสื่อความหมายของผู้สร้างที่ต้องการบอกเล่าความคิด หรือต้องการสะท้อนให้ เห็นถึงภาพบางอย่างที่ตนต้องการสื่อต่อผู้รับสาร หรือแม้กระทั่งใช้ภาพยนตร์เป็นสื่อที่นำมาปลูก ไร่ความคิดของผู้คน ยกตัวอย่างเช่น การใช้ภาพยนตร์มาปลูกไร่ความคิดสตรีนิยม เป็นต้น

บทที่ 3

รากฐานประเพณีที่มีผลต่อการกำหนดสถานภาพและบทบาทของผู้หญิง

สังคมเกาหลีในสมัยโชซอนมีแนวคิดแบบปิตาธิปไตยคือชายเป็นใหญ่ หญิงเป็นรอง โดยความคิดเหล่านี้ถูกปลูกฝังมาอย่างยาวนานและยากที่จะเปลี่ยนแปลงได้ ด้วยปัจจัยหลายประการที่ส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง แยกตามประเด็นดังนี้

1. วิถีชีวิตของสังคมแบบชนเผ่า, คนโบราณที่ให้ความสำคัญกับเพศชาย

สังคมเกาหลีสมัยโบราณมีการอาศัยแบบชนเผ่า ซึ่งรวมตัวกันในรูปแบบของนครรัฐขนาดเล็ก ต่อมานครรัฐเหล่านี้ค่อยๆ รวมตัวกันในหมู่เผ่าพันธุ์ด้วยโครงสร้างทางการเมืองที่แตกต่างกัน จนในที่สุดก็เจริญขึ้นเป็นอาณาจักร สภาพสังคมแบบชนเผ่าในสมัยโบราณนั้นเป็นสังคมที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่มและพึ่งพาอาศัยกัน เป็นสังคมเกษตรกรรมและใช้แรงงาน ด้วยสรีระที่แตกต่างกันระหว่างผู้ชายและผู้หญิงทำให้หน้าที่ถูกกำหนดแตกต่างกันออกไป โดยผู้ชายมีความแข็งแรงและมีพลังกำลังมากกว่าผู้หญิง ในยุคสมัยที่การดำรงชีวิตต้องอาศัยการใช้พลังกำลัง เช่นการล่าสัตว์ หรือการสู้รบมากกว่าการใช้ความรู้ในทางวิชาการ ผู้ที่มีกำลังมากที่สุดจึงถูกเลือกให้เป็นผู้นำและเป็นผู้ที่มีอำนาจปกครองคนในกลุ่ม และเพื่อความอยู่รอดของคนในกลุ่มจึงต้องมีกฎระเบียบที่จะต้องยึดถือปฏิบัติตาม โดยผู้ที่สร้างกฎเกณฑ์ก็คือผู้นำของกลุ่ม ผู้ที่มีกำลังน้อยกว่ารวมทั้งผู้หญิงจึงต้องอยู่ภายใต้การปกครองของผู้นำอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เมื่อผู้นำซึ่งเป็นผู้ชายเป็นผู้สร้างกฎเกณฑ์ จึงสามารถกำหนดให้ผู้หญิงมีสถานะต่ำกว่าได้ และผู้หญิงเองก็ไม่มีสิทธิเรียกร้องเพราะยังต้องพึ่งพาอาศัยผู้ชาย ไม่สามารถอยู่ได้ด้วยตัวเอง จึงเกิดกรอบความคิดที่ว่าผู้ชายเป็นผู้นำ ผู้หญิงเป็นผู้ตาม และสร้างพื้นที่ของผู้หญิงให้จำกัดอยู่แคในบ้าน มีหน้าที่ทำงานบ้าน เลี้ยงดูบุตร ต้องเชื่อฟังหัวหน้าครอบครัวและหัวหน้ากลุ่ม ความคิดเหล่านี้ได้ฝังรากลึกในสังคมเป็นเวลานาน ทำให้กลายเป็น

ค่านิยมที่เป็นที่ยอมรับว่าผู้หญิงจะต้องด้อยกว่าผู้ชายเสมอ ผู้หญิงไม่มีอำนาจและไม่มีสิทธิใดๆ หากวิเคราะห์ตามแนวคิดของคาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) ที่ได้กล่าวถึงการที่ผู้หญิงถูกกดขี่และถูกเอารัดเอาเปรียบมากกว่าผู้ชาย เพราะนอกจากจะถูกกดขี่จากระบบทุนนิยมและจากนายทุนแล้ว ยังถูกกดขี่ทางเพศทั้งจากคนชนชั้นกรรมมาชีพเหมือนกันอีกด้วย เป็นผลมาจากพื้นฐานความคิดในเรื่องของความแตกต่างด้านสรีระเช่นกัน นักสังคมวิทยาาระบುವ่าเพศภาวะคือความแตกต่างทางสังคมที่สำคัญอย่างหนึ่ง นั่นมิได้หมายความว่าหญิงและชายมีบทบาทต่างกัน ในสังคม หรือเพียงมีการทำงานที่ต่างกันเท่านั้น หากมุ่งอธิบายในเชิงทฤษฎีบนฐานความคิดที่ว่า ความแตกต่างที่เกิดขึ้นเป็นความแตกต่างเชิงโครงสร้าง กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือเป็นสิ่งที่สังคมทำให้เกิดขึ้น เป็นเหตุให้ฝ่ายหนึ่งที่เป็นชายมีอำนาจเหนือกว่าอีกฝ่ายหนึ่งที่เป็นหญิง (ไตรพัฒน์ วงศ์ประเสริฐสุข, 2545) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความแตกต่างด้านสรีระตามธรรมชาตินั้นได้ถูกนำมาใช้เป็นเหตุผลในการสร้างกรอบความคิดที่ว่าผู้ชายต่างจากผู้หญิงและผู้ชายมีอำนาจมากกว่า ซึ่งไม่ใช่ความแตกต่างที่เกิดขึ้นเองแต่เป็นสิ่งที่สังคมได้สร้างขึ้น แนวคิดนี้จึงเป็นพื้นฐานหนึ่งที่ทำให้เกิดความคิดแบบสังคมชายเป็นใหญ่ในสังคมเกาหลีสมัยโบราณ

2. วัฒนธรรมและกรอบความคิดแบบขงจื้อ

ในสมัยโชซอน เกาหลีได้รับอิทธิพลของลัทธิขงจื้อมาจากประเทศจีน ทำให้ลัทธิขงจื้อเข้ามามีบทบาททั้งในการดำเนินชีวิตและการบริหารประเทศ ซึ่งเป็นกฎที่ต้องยึดถือปฏิบัติ ในบทบาทผู้ดีของขงจื้อมักจะเน้นถึงความสำคัญของนักปราชญ์และข้าราชการเหนือกว่าผู้ใช้อาวุธ ดังนั้น ข้าราชการในราชสำนักผู้ซึ่งมีทั้งความรู้และดำรงตำแหน่งในทางราชการจึงได้รับการยกย่องจากกษัตริย์และผู้คนทั่วไปว่าเป็นผู้ที่มีเกียรติทางสังคมสูง ในยุคโชซอนเริ่มมีการสอบเข้ารับราชการและมีการศึกษาดำรงของขงจื้อ โดยได้ก่อตั้งของคยูนกวาน (Sung Kyun Kwan) หรือสถาบันขงจื้อแห่งชาติซึ่งเป็นแหล่งอบรมบัณฑิตผู้ซึ่งจะสำเร็จการศึกษาและออกมาเป็นขุนนางรับใช้บ้านเมืองและประชาชน การศึกษาเป็นไปตามแบบขงจื้อเกี่ยวกับจริยธรรมในครอบครัวและสังคมและมุ่งหวังให้มีการเคารพต่อบรรพบุรุษ ซึ่งของคยูนกวานนั้นจะเปิดรับแค่ผู้ชายเท่านั้น ผู้หญิงไม่สามารถเข้ามาเรียนได้รวมถึงไม่สามารถรับราชการได้ จึงไม่มีความก้าวหน้าทางสังคมและไม่สามารถยกระดับตนเองให้เทียบเท่ากับผู้ชายได้ เนื่องจากไม่มีความรู้ ซึ่งสิ่งนี้ได้ถูกนำมาใช้

เป็นข้ออ้างเพื่อความชอบธรรมของคนในการลดสถานะของผู้หญิงให้ต่ำกว่าผู้ชาย เพราะเมื่อไม่มีความรู้ก็ไม่สามารถปกครองตนเองหรือผู้อื่นได้ จึงจำเป็นต้องอยู่ภายใต้การปกครองของผู้อื่น

นอกจากนี้แนวคิดแบบขงจื้อยังแยกหน้าที่อย่างชัดเจน ต้องทำให้เหมาะสมกับนามของตนเอง รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง ผู้หญิงจะต้องทำหน้าที่เป็นลูก แม่และเมียไปจนถึงชีวิตจะต้องเชื่อฟังพ่อสามี และบุตรชายของตน มีการแบ่งแยกพื้นที่ระหว่างชายและหญิง โดยผู้ชายจะทำงานนอกบ้านส่วนผู้หญิงทำงานในบ้าน ยกตัวอย่างเช่น งานในครัว ผู้ชายจะไม่เข้ามาในครัวเด็ดขาดเพราะถือว่าเป็นพื้นที่ของผู้หญิง และการทำงานบ้าน ผู้ชายจะไม่เข้ามายุ่งเพราะถือว่าเป็นงานของผู้หญิง ผู้หญิงจึงต้องทำงานทุกอย่างในบ้าน เปรียบเสมือนเป็นทาสรับใช้ของผู้ชายทั้งหัวหน้าครอบครัวและบุตรชายของตน สถานะของผู้หญิงจึงต่ำกว่าผู้ชาย

3. ระบบชนชั้นของเกาหลีในสมัยโชซอน

สมัยโชซอนมีสภาพสังคมที่มีการแบ่งชนชั้นออกเป็น 4 ชนชั้น คือ ชนชั้นยงบันหรือ ชนชั้นสูง ชนชั้นซุงอินหรือชนชั้นกลาง ชนชั้นซังมินหรือสามัญชน ชนชั้นซอนมินหรือชนชั้นล่าง โดยหน้าที่และสถานภาพทางสังคมของประชาชนจะถูกกำหนดอย่างชัดเจนตามชนชั้นที่ตน ถือกำเนิด ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ในยุคสมัยนั้นมีเพียงชนชั้นสูงเท่านั้นที่สามารถสอบเข้ารับราชการได้ ซึ่งถือว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติสูงสุดและมักได้ครอบครองอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจ เนื่องจากคนชนชั้นสูงมีโอกาสเรียนหนังสือมากกว่าชนชั้นอื่นรวมทั้งเป็นตระกูลที่รับราชการมานานจึงมีโอกาสมากกว่าชนชั้นอื่นๆ ที่มีโอกาสน้อยมากในการสอบเข้ารับราชการ นอกจากนี้ยังห้ามไม่ให้แต่งงานข้ามชนชั้นเด็ดขาด หากมีการแต่งงานข้ามชนชั้นจะถูกลงโทษอย่างหนัก และหากมีบุตรที่เกิดจากสามีและภรรยาที่อยู่ต่างชนชั้นกัน ชนชั้นของบุตรที่กำเนิดจะถูกนับตามชนชั้นของมารดา ดังนั้นหากมารดามีชนชั้นที่ต่ำกว่า ถึงแม้บิดาจะอยู่ในชนชั้นสูงก็จะไม่ถือว่าเป็นบุตรนั้นเป็นชนชั้นสูง รวมถึงบุตรที่เกิดจากบิดาและมารดาต่างชนชั้นจะไม่ได้รับการยอมรับในสังคม และเนื่องจากการไม่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้ทำอาชีพรับราชการซึ่งมีเกียรติสูงสุด ความก้าวหน้าในสังคมของผู้หญิงจึงไม่สามารถทำได้ นอกจากนี้ยังมีผู้หญิงที่ทำอาชีพพศิกษาที่มีความรู้ความสามารถและมีโอกาสเข้าถึงศิลปะ การเขียน การร้องรำ แต่ก็ถูกจำกัดให้อยู่ในชั้นที่

ต่ำที่สุด ถึงแม้จะประสบความสำเร็จในชีวิต มีชื่อเสียงเงินทองแต่ก็ยังถูกมองว่าเป็นสินค้าทางเพศ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ชายและเป็นอาชีพที่ไม่มีเกียรติ

3. พุทธศาสนา

ก่อนที่ยุคโซซอนจะยึดถือกฎระเบียบของขงจื้อเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิต ได้ยึดถือหลักของพระพุทธศาสนามาก่อน ซึ่งแนวคิดตามหลักพุทธศาสนาก็มีการแบ่งแยกชายหญิงเช่นกัน โดยพุทธศาสนาแม้จะมีข้อเท็จจริงว่า พระพุทธเจ้าได้ทรงยกระดับสถานภาพของสตรีให้สูงขึ้นก็ตาม แต่กระนั้นพระองค์ก็ทรงตระหนักถึงความแตกต่างทางสังคม และสตรีระทมมืออยู่ระหว่างบุรุษและสตรี ได้มีการพรรณนาเรื่องดังกล่าวไว้ในคัมภีร์อังคุตตรนิกายและคัมภีร์สังยุตตนิกาย ได้มีการกล่าวถึงไว้อย่างชัดเจนว่า บุรุษมีหน้าที่แสวงหาความรู้ พัฒนาอาชีพของตน และมุ่งมั่นต่ออาชีพของตนอยู่เสมอ จนกระทั่งสามารถเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัวได้ ส่วนสตรีก็มีหน้าที่คอยดูแลบ้าน รวมทั้งสามีของตน

ในอุคคหสูตร แห่งคัมภีร์อังคุตตรนิกายได้กล่าวถึงคำแนะนำอันทรงคุณค่า 5 ประการ ที่พระพุทธเจ้าทรงประทานแก่หญิงสาวที่จะไปสู่สกุลสามี คือ

1. ปราศจากดี รับประทานปฏิบัติและพูดจาด้วยดี ต่อมารดาบิดาของสามี
2. แสดงความเคารพ ต่อบุคคลที่สามีเคารพ คือมารดา บิดาหรือสมณพราหมณ์ รวมทั้งจัดที่นั่งและน้ำให้เมื่อมาถึงบ้าน
3. ขยันไม่เกียจคร้าน พิจารณาจัดทำกรงานภายในบ้านของสามี ไม่ว่าจะป็นงานเกี่ยวกับขนแกะหรือฝ้าย
4. รู้ การที่ควรทำและไม่ควรทำ ต่อคนภายในบ้านของสามี คือทาส คนรับใช้ หรือกรรมกรดูแลคนเหล่านั้นเมื่อเจ็บไข้ จัดแบ่งอาหารให้ตามส่วน
5. รักษาทรัพย์ ข้าวเปลือก เงินทอง ที่สามีหามาให้ดี ไม่ทำตนให้เป็นคนเสียหาย คือเป็นนักเล่นการพนัน เป็นขโมย เป็นนักดื่ม หรือผลาญทรัพย์ (ข้อความในพระสูตรนี้ยังแสดงไว้ว่าการนิมนต์พระ 4 รูปไปฉัน ถือว่าเป็นมงคล)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า แนวคิดของพุทธศาสนานั้นมีการแบ่งแยกหน้าที่และสถานะภาพระหว่างชายหญิงเช่นกัน ในยุคสมัยที่พระพุทธศาสนารุ่งเรืองแนวคิดนี้จึงถูกยึดถือปฏิบัติมา และฝังรากลึกภายในจิตใจของผู้คน ด้วยกรอบความคิดที่ยกเอาศาสนาที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจมาอ้างจึงเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติตาม ผู้หญิงจึงเปรียบเสมือนถูกจำกัดให้เป็นพลเมืองชั้นสองโดยไร้ข้อโต้แย้ง

บทที่ 4

ภาพสะท้อนของสถานภาพของผู้หญิงในภาพยนตร์เรื่อง Portrait of a Beauty

1. เรื่องย่อ ภาพยนตร์เรื่อง Portrait of a Beauty

ภาพวาดจากฝีแปรงพู่กันของชินยูนบก ลูกชายคนโตของอดีตจิตรกรราชสำนักเป็นที่ชื่นชมต่อผู้ที่ได้พบเห็นและสร้างความภาคภูมิใจแก่ผู้เป็นพ่อที่ต้องการกอบกู้ชื่อเสียงของครอบครัวให้กลับมาโด่งดังเช่นเดิม แต่ความจริงภาพวาดทั้งหมดนั้นไม่ใช่ผลงานของชินยูนบกแต่เป็นผลงานของน้องสาวที่มีความสามารถแต่ไม่สามารถแสดงออกได้เนื่องจากยุคสมัยนั้นไม่อนุญาตให้ผู้หญิงวาดภาพ เมื่อความจริงถูกเปิดเผย ชินยูนบกฆ่าตัวตายเพื่อหนีความอับอาย ผู้เป็นพ่อจึงให้น้องสาวปลอมตัวเป็นเขาเพื่อเข้าไปเป็นจิตรกรราชสำนักและสานต่อความหวังของตน ด้วยพรสวรรค์ที่มีทำให้ชินยูนบกได้เป็นจิตรกรในศูนย์ศิลปะของราชสำนัก (โทฮวาซอ) เป็นศิษย์เอกของ คิมซองโด จิตรกรที่เก่งและมีชื่อเสียงที่สุดในขณะนั้น ผลงานของชินยูนบกและคิมซองโดต่างเป็นที่โปรดปรานของพระเจ้าชองโจ และด้วยความต้องการของพระเจ้าชองโจที่ต้องการสร้างสรรค์ศิลปะรูปแบบใหม่จึงให้ชินยูนบกและคิมซองโดออกเดินทางไปวาดภาพวิถีชีวิตของชาวบ้าน โดยได้รับความช่วยเหลือจากช่างทำคัมถ์ชื่อคังมูที่ชินยูนบกเคยช่วยเหลือไว้ ชินยูนบกได้เดินทางไปหมู่บ้านและเห็นชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน และวาดภาพที่มีเนื้อหาแสดงความเป็นโลกียะ โดยเฉพาะเรื่องเพศและความปาณาในแบบโลกียะของปุถุชนตามความเป็นจริง แต่คนในศูนย์ศิลปะกลับมองว่าภาพเหล่านั้นเป็นภาพลามกอนาจาร ชินยูนบกจึงถูกลงโทษ ต่อมาชินยูนบกได้ไปวาดภาพที่วัดกับคังมู แต่พบการทำผิดประเวณี พร้อมกับกับที่มีคำสั่งจากทางการให้จับผู้ที่กระทำความผิด คังมูยอมถูกจับเพื่อให้ชินยูนบกหนีไป และเนื่องจากไม่มีเงินประกันจึงถูกโทษประหาร ชินยูนบกขอร้องให้อาจารย์ช่วย ทำให้คังมูโดนลดโทษเป็นถูกเนรเทศ แต่คังมูได้รับการช่วยเหลือจากคณิกาให้กลับมาพบชินยูนบกอีกครั้ง ทั้งสองวางแผนหนีไปด้วยกัน แต่อาจารย์รู้เรื่อง ด้วยความที่ไม่ต้องการให้ชินยูนบกไปจึงยิงธนูชุบยาพิษใส่คังมูจนถึงแก่ความตาย ชินยูนบกมาถึงที่นัดหมายเมื่อเห็นคังมูตายก็

เสียใจ ต่อมาความจริงที่ซินยูนบกเป็นผู้หญิงถูกเปิดเผย พ่อของซินยูนบก อาจารย์และ ซินยูนบกถูกลงโทษประหารชีวิต แต่เนื่องจากอาจารย์คิมฮองโดเป็นผู้มีความสามารถและรับใช้ราชสำนักมานานจึงมีขุนนางขอให้เว้นโทษ ฝ่ายบาทจึงสั่งให้นำตัวทั้งสองไปสอบสวน คิมฮองโดให้การว่าเขารู้ว่า ซินยูนบกเป็นผู้หญิงและได้ทำลายความบริสุทธิ์ของนางเพื่อที่จะปกป้องนาง ส่วนซินยูนบกให้การว่า ตนทะเลาะกับช่างทำคันท้องและพลังมือฆ่าเขาตาย อาจารย์มาเห็นจึงช่วยไว้และเพิ่งทราบว่าตนเองเป็นผู้หญิงเพื่อที่จะปกป้องอาจารย์เช่นกัน ท้ายที่สุดพระราชามีคำสั่งตัดสินให้เนรเทศซินยูนบก ส่วนคิมฮองโดได้รับการอภัยโทษ จากสุดท้ายซินยูนบกได้เขียนภาพเขียนชื่อ Portrait of a Beauty (미인도 美人圖) และได้เขียนอักษรในภาพ โดยมีเนื้อความว่า ภายใต้อ้อมอกคลุมบางเบา ความรักเต็มเต็มนางจนล้นใจ ข้าได้สื่อให้เห็นไว้ด้วยปลายพู่กัน

ในภาพยนตร์ได้ถ่ายทอดเรื่องราวผ่านตัวเอกในเรื่องที่เป็นสตรีในยุคโบราณและเป็นจิตรกรหญิงชื่อว่า ซินยูนบก โดยแสดงแนวคิดที่เกี่ยวข้อง สถานภาพและบทบาทของผู้หญิงในยุคโชซอน ซึ่งแสดงให้เห็นรากฐานประเพณีและจารีตของสังคมเกาหลีในยุคโบราณและช่วยขยายให้เห็นภาพถึงที่มาของมายาคติต่างๆ ที่ฝังรากลึกอยู่ในสังคมปัจจุบันเช่นกัน อย่างไรก็ตามในส่วนนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาถึงการนำเสนอที่ปรากฏในภาพยนตร์ถึงแง่มุมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ สถานภาพและบทบาทของสตรี รวมถึงรากฐานของแนวคิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. แนวคิดและแบบแผนประเพณี คติและค่านิยมที่มีต่อผู้หญิง

สังคมในสมัยโชซอนอยู่ภายใต้ความคิดแบบสังคมนายเป็นใหญ่หญิงเป็นรอง เนื่องจากได้รับอิทธิพลมาจากลัทธิขงจื้อที่เข้ามามีบทบาทและกลายเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยสามารถแบ่งได้ตามประเด็นได้ดังนี้

2.1 สถานภาพและบทบาทและความเป็นสมาชิกในครอบครัว

ระบบสังคมของเกาหลีในสมัยโชซอนมีการจัดลำดับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลไว้อย่างชัดเจน เนื่องจากได้รับอิทธิพลมาจากลัทธิขงจื้อที่มีความเชื่อว่าทุกสิ่งในจักรวาลรวมกันเป็นครอบครัวใหญ่ครอบครัวหนึ่ง ทุกสิ่งจะมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กัน โดยมีข้อบัญญัติ 5 ประการที่เรียกว่าโอรยุน ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยา ความสัมพันธ์ระหว่างบิดาและ

บุตร ความสัมพันธ์ระหว่างพี่และน้อง ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนและเพื่อน และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและผู้ใต้ปกครอง ดังที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าลัทธิขงจื๊อจะให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัวเป็นลำดับแรกเพื่อเป็นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยข้อบัญญัติดังกล่าวทุกคนจะต้องยึดถือปฏิบัติกันอย่างเคร่งครัด ในภาพยนตร์ได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างกันไว้ดังนี้

2.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยา

เป็นความสัมพันธ์ข้อแรกที่สำคัญที่สุดซึ่งเกี่ยวข้องกับหลักระหว่างสวรรค์กับโลกมนุษย์ และระหว่างชายกับหญิง โดยแนวคิดของลัทธิขงจื๊อนั้นจะยกย่องให้ผู้ชายมีสถานภาพสูงสุดทั้งในครอบครัวและสังคม ดังนั้น บทบาทของผู้ชายและผู้หญิงจึงมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด โดยแยกตามประเด็นดังนี้

การแต่งงาน

ตามธรรมเนียมของขงจื๊อหลังจากแต่งงานผู้หญิงจะต้องย้ายไปอยู่บ้านของผู้ชาย โดยจะต้องออกจากสายตระกูลเดิมของตนเพื่อไปเป็นสมาชิกใหม่ของสายตระกูลสามี เมื่อแต่งงานเข้ามาอยู่ที่บ้านของสามีก็จะถือว่าเป็นสมบัติของสามี และผู้หญิงนั้นจะต้องทำหน้าที่เป็นลูกสาว ลูกสะใภ้ ภรรยา แม่ แม่สามี จวบจนสิ้นชีวิต ในชีวิตจะมีสามีได้เพียงคนเดียว ห้ามแต่งงานใหม่โดยเด็ดขาด แม้สามีจะเสียชีวิตในคืนแรกของการแต่งงานก็ตาม จะเห็นได้จากฉากตอนที่ซินยุนบกได้วาดภาพหญิงหม้ายที่กำลังนั่งดูสุนัขเทศผู้และเทศเมียอย่างสนุกสนาน โดยมีสาวใช้คอยห้ามปรามท่าทีการแสดงออกที่ไม่งามของนาง หญิงหม้ายได้พูดว่า “ข้าก็แค่ใจจามันเท่านั้น” จากฉากดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าสตรีไม่สามารถแต่งงานใหม่ได้จึงต้องเป็นหม้ายและยังต้องอาศัยอยู่ที่บ้านของสามี รวมไปถึงต้องมีกิริยาที่เหมาะสมตามแบบสตรีในอุดมคติ คือ ต้องมีกิริยามารยาทเรียบร้อย สงบเสงี่ยมเจียมตัว เชื่อฟังสามี มีมารยาทและอ่อนน้อมถ่อมตน

การมีบุตรสืบสกุล

ครอบครัวของคนเกาหลีในสมัยโชซอนให้ความสำคัญกับการมีบุตรชายสืบสกุลเป็นอย่างมากและเห็นว่าคนที่ผู้หญิงไม่สามารถมีบุตรชายเพื่อสืบสกุลนั้นถือเป็นความผิดร้ายแรงเพราะจะทำให้สายสกุลขาด หากผู้หญิงไม่สามารถมีบุตรชายเพื่อสืบสกุลได้ พ่อแม่สามีจะต้องหาผู้หญิงอื่นมาเป็นภรรยาจนกว่าจะมีบุตรชายเพื่อสืบสกุล โดยอาจเป็นภรรยารองหรือภรรยารับจ้างชั่วคราว จะเห็นได้จากฉากที่สตรีคนหนึ่งไปสวดมนต์ขอพรที่วัดเพื่อให้ตนเองมีบุตรเป็นเวลานานได้ยังไม่สามารถมีบุตรได้ นางจึงยอมอ่อนนวลหลงพ่อที่วัดขอให้ร่วมมีเพศสัมพันธ์กับนางเพื่อที่จะได้มีบุตรสืบสกุล โดยพูดว่า “ถ้าหากข้ายังไม่มีทายาท ต้องถูกไล่ออกจากบ้านแน่” แสดงให้เห็นว่าความเป็นสมาชิกในครอบครัวของผู้หญิงนั้นจะขึ้นอยู่กับการมีบุตร หากตนไม่มีบุตรก็จะถูกไล่ออกจากบ้าน จึงต้องยอมทำทุกวิถีทางอย่างไม่มีทางเลือกเพื่อให้ตนเองยังสามารถอยู่ในครอบครัวได้ต่อไป

2.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างบิดาและบุตร

ในสังคมเกาหลีจะให้ความสำคัญกับบุตรชายมากกว่าบุตรสาว เนื่องจากบุตรชายคนโตจะเป็นผู้ที่สืบทอดบ้านและมรดกจากบิดา ต้องทำหน้าที่สืบสกุลและเป็นฝ่ายดูแลพ่อแม่ ผู้ชายถือเป็นเสาหลักของครอบครัว จะเห็นได้จากฉากที่บุตรชายคนโตของอดีตจิตรกรราชสำนักฆ่าตัวตายโดยมีสาเหตุมาจากบุตรสาว อดีตจิตรกรราชสำนักพูดกับบุตรสาวของตนเองว่า “เจ้าทำให้ทายาทคนเดียวของข้าต้องตาย” ฉากนี้แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับบุตรชายที่ถือว่าเป็นทายาทของตระกูลเพียงคนเดียว ส่วนบุตรสาวนั้นไม่ใช่ เพราะผู้ชายถือว่าเป็นผู้นำของครอบครัว และได้รับมอบอำนาจต่อกันมาจากปู่พ่อ จากพ่อสู่บุตรชายคนโต และจากบุตรชายคนโตสู่บุตรชายของตนเองสืบต่อไป ส่วนผู้หญิงเมื่อแต่งงานแล้วจะต้องออกไปอยู่บ้านของสามี ต้องปรนนิบัติรับใช้สามีและพ่อแม่ของสามี ไม่ได้เป็นผู้เลี้ยงดูพ่อแม่ของตนเอง จึงเห็นว่าไม่มีความสำคัญเพราะจะกลายเป็นคนของตระกูลอื่น บุตรชายจึงมีความสำคัญมากกว่าบุตรสาว

2.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและผู้ใต้ปกครอง

ผู้อยู่ใต้ปกครองจะต้องเชื่อฟังผู้ปกครองอย่างเคร่งครัดและประพฤติตัวต่อกันอย่างเหมาะสม โดยแบบแผนจะมีไว้ใช้กับบุคคลที่อยู่ในชนชั้นต่ำกว่า เพราะคนชนชั้นสูงกว่าเท่านั้นคือผู้

ที่มีสิทธิ์ใช้อำนาจ บางครั้งจึงมีการทำผิดกฎของผู้ปกครอง เช่น การร่วมประเวณีระหว่างอาจารย์และลูกศิษย์ โดยในสังคมเกาหลีสมัยก่อนนั้นความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และลูกนั้นจะแนบแน่นเปรียบเสมือนพ่อและลูก อาจารย์จะไม่รับลูกศิษย์ทั่วไป จะมีเพียงศิษย์เอกคนเดียวเท่านั้นที่จะได้สืบทอดวิชาของตน แต่จากฉากหนึ่งในภาพยนตร์ที่อาจารย์บังคับให้ลูกศิษย์ร่วมประเวณีกับตน แสดงให้เห็นว่า บางครั้งผู้มีอำนาจสูงกว่านั้นไม่ได้ทำตามกฎระเบียบเสมอไป โดยกฎจะถูกนำมาอ้างกับผู้ที่อยู่ต่ำกว่าเสมอ

3. สถานภาพและบทบาทในสังคม

ในสังคมเกาหลีจะให้ความสำคัญกับเรื่องชนชั้น มีการแบ่งชนชั้นทางสังคมอย่างชัดเจน ระบบโครงสร้างทางสังคมเกาหลีในสมัยราชวงศ์โชซอนมีลักษณะที่ผสมผสานกันระหว่างลัทธิขงจื้อและระบบชนชั้นของสังคมเกาหลี โดยแบ่งออกเป็น 4 ชนชั้น ดังนี้

1. ชนชั้น “ยังบัน” หรือชนชั้นสูง ประกอบด้วยขุนนางระดับกลางขึ้นไป บุคคลในชนชั้นยังบันสามารถแต่งงานได้เฉพาะกับคนในชนชั้นเดียวกันเท่านั้น หากฝ่าฝืนจะถูกลงโทษอย่างรุนแรง โดยเฉพาะสตรีชนชั้นยังบันที่แต่งงานกับบุรุษในชนชั้นต่ำกว่าและเป็นที่น่าสนใจว่าบุรุษในชนชั้นยังบันมักนิยมมีภรรยานอกสมรส ซึ่งภรรยาและบุตรนอกสมรสนี้มีได้รับสถานภาพของชนชั้นยังบัน แต่ถูกจัดให้อยู่ในชนชั้น “ซุงอิน” หรือชนชั้นกลางแทน เนื่องจากสถานภาพของบุตรจะถูกกำหนดตามสถานภาพทางสังคมของฝ่ายมารดามากกว่าฝ่ายบิดา

2. ชนชั้น “ซุงอิน” หรือชนชั้นกลางนั้นส่วนใหญ่ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ปกครองท้องถิ่น ขุนนางท้องถิ่นระดับล่าง ผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ (ช่างฝีมือ-นักแปล) และภรรยา-บุตรนอกสมรสของชนชั้นยังบัน การเลื่อนสถานะของคนในชนชั้นซุงอินขึ้นสู่ชนชั้นยังบันเป็นไปได้น้อยมาก เช่น คนในชนชั้นซุงอินสามารถรับตำแหน่งได้สูงสุดถึงขุนนางระดับ 3 เท่านั้น และบุตรนอกสมรสจะมิได้รับอนุญาตให้เข้าสอบเพื่อรับราชการเป็นขุนนาง

3. ชนชั้น “ซังมิน” ประกอบด้วยประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวนา พ่อค้า และช่างฝีมือ

4. ชั้น “ซอนมิน” คือชั้นที่มีสถานภาพทางสังคมต่ำที่สุด ส่วนใหญ่ประกอบด้วยทาส คนในชนชั้นซอนมินต้องแต่งงานกับคนในชนชั้นเดียวกันเท่านั้น นอกเหนือจากทาสแล้ว กลุ่มผู้ประกอบอาชีพบางอาชีพยังถูกจัดให้อยู่ในชนชั้นซอนมินด้วย เช่น “คกเยตัน” หรือนักแสดงละคร มูคัง หรือแม่ดหมอผี กีแซง หรือผู้หญิงที่หากินด้วยการร้องรำทำเพลงให้แก่ผู้คน แพกจอง หรือคนฆ่าสัตว์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แพกจองเป็นอาชีพที่ได้รับการดูถูกและเป็นที่ยกย่องในสังคมเกาหลีมากกว่าอาชีพอื่นๆ

การแบ่งชนชั้นที่ชัดเจนทำให้การวางตัวและสถานภาพของคนในสังคมเกาหลีถูกแบ่งไว้อย่างชัดเจนเช่นกัน โดยเฉพาะผู้หญิงที่มีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้ชาย โดยแบ่งตามประเด็นดังนี้

3.1 มารยาทในสังคม

ในสังคมเกาหลีที่มีการแบ่งชนชั้นอย่างเข้มงวดทำให้การวางตัวระหว่างชนชั้นต้องมีความเหมาะสม โดยส่วนใหญ่คนชนชั้นสูงจะคบหาแต่คนชนชั้นสูงด้วยกัน และจะไม่มาเกี่ยวข้องกับคนที่มีชนชั้นต่ำกว่า นอกจากนี้ยังมองว่าคนชนชั้นสูงกว่าที่ถือว่าตนเองมีอำนาจ จากฉากที่อาจารย์คิมฮองโดเห็นชินยุนบกสนิทสนมกับช่างทำคันท้องที่เป็นบุคคลชั้นต่ำกว่า จึงพูดกับชินยุนบกว่า “เจ้าเป็นจิตรกรวังหลวงต้องตั้งมั่นในกฎเกณฑ์ ต้องประพฤติตนอยู่ในกรอบเมื่อต้องไปพบปะกับชนชั้นล่าง” โดยผู้ที่เป็นชนชั้นสูงก็ต้องวางตัวให้เหมาะสม ส่วนคนชนชั้นต่ำกว่าจะไม่สามารถติดนเสมอคนชนชั้นสูงได้ และมักถูกเอาเปรียบโดยไม่สามารถเรียกร้อย หรือแสดงความคิดเห็นใดๆ ได้

3.2 การศึกษา

ในสมัยโชซอน เด็กผู้หญิงจะไม่ได้รับการศึกษาอย่างเป็นทางการจากระบบโรงเรียน มีเพียงลูกสาวของตระกูลชนชั้นสูงเท่านั้นที่จะได้เรียนหนังสือ โดยจ้างครูมาสอนที่บ้าน ซึ่งแม้จะเป็นการศึกษาจากตำราลัทธิขงจื้อ แต่เด็กผู้หญิงกลับถูกกีดกันไม่ให้ได้รับการศึกษาอย่างเด็กผู้ชายที่เน้นพื้นฐานการเรียนเป็นการสอบเข้ารับราชการ ผู้หญิงจะเรียนในระดับที่สามารถอ่านออกเขียนได้ แต่ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์อะไร ต่างจากเด็กผู้ชายที่จะเรียนหนังสือที่ ซอคัง หรือโรงเรียนในหมู่บ้านเพื่อเตรียมตัวเป็นนักศึกษาตามลัทธิขงจื้อ ส่วนเด็กผู้หญิงทั่วไปนั้นจะเรียนเกี่ยวกับการบ้านการเรือนจากแม่หรือยายที่บ้านของตน ในภาพยนตร์ ตัวเอกของเรื่องคือเด็กผู้หญิงที่มีความสามารถใน

การวาดภาพแต่กลับไม่ได้รับการสนับสนุนจากบิดาของตน ต้องปลอมตัวเป็นผู้ชายเท่านั้นจึงจะมีสิทธิ์ได้เรียนต่อและได้รับราชการ ถึงแม้อาจารย์จะรู้ว่าลูกศิษย์ของตนเป็นผู้หญิงก็ไม่สามารถพูดความจริงออกไปได้เพราะความสามารถของผู้หญิงนั้นไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม

3.3 การประกอบอาชีพ

อาชีพของคนเกาหลีในสมัยโชซอนจะเป็นไปตามชนชั้นที่ตนถือกำเนิด โดยความก้าวหน้าทางอาชีพนั้นทำได้ยากเนื่องจากระบบชนชั้นที่เคร่งครัด ผู้ชายจะเรียนหนังสือและได้รับราชการซึ่งถือว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ แต่ผู้หญิงจะถูกจำกัดพื้นที่ให้อยู่แค่ที่บ้าน ไม่สามารถรับราชการหรือมีตำแหน่งสูงได้ ต้องเป็นแม่บ้านและคอยดูแลงานในบ้านอย่างเดียวเท่านั้น ส่วนผู้หญิงที่อยู่ในชนชั้นล่างก็จะทำอาชีพค้าขายตามอาชีพของบิดามารดาของตน นอกจากนี้ยังมีอาชีพ “คณิกา” หรือ “กิแซง (기생)” เป็นอาชีพที่มีสถานภาพต่ำสุดในสังคม กิแซงคือหญิงผู้ให้ความบันเทิงคล้ายคลึงกับเกอิชาของญี่ปุ่น กิแซงไม่ใช่โสเภณี แต่เป็นศิลปินผู้สร้างความบันเทิงให้แก่ผู้อื่น เช่น ขุนนางและกษัตริย์ โดยจะมีความสามารถทั้งทางด้านการร้องรำ การวาดภาพ การเขียนโคลงกลอน ถึงแม้จะมีความสามารถแต่ก็ถูกจัดอยู่ในสถานภาพที่ต่ำที่สุดในสังคมและถือเป็นอาชีพที่ไม่มีเกียรติ เป็นเหมือนสินค้าทางเพศเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ชายเท่านั้น และหากมีผู้หญิงที่ใช้ความสามารถดังกล่าวเพื่อหาเงินเลี้ยงชีพก็จะถูกมองว่าเป็นโสเภณี ดังนั้นการมีความสามารถด้านการเขียนหรือการวาดภาพจึงเปรียบเสมือนเป็นสิ่งต้องห้าม ไม่สามารถใช้ความสามารถของตนอย่างอิสระได้

3.4 เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

การอยู่ในสังคมที่มีลำดับความสัมพันธ์อย่างชัดเจนทำให้การแสดงความคิดเห็นของผู้ที่อยู่ในสถานะต่ำกว่านั้นแทบจะไม่ได้รับการยอมรับ โดยถือว่าผู้ที่มีอำนาจมากกว่ามีสิทธิ์ในการตัดสินใจมากกว่า และผู้ที่ค้อยกว่าจะต้องปฏิบัติตาม โดยสังคมเกาหลีจะให้ความสำคัญกับการเคารพผู้อาวุโสเป็นอย่างมาก จากฉากที่อดีตจิตรกรราชสำนักบังคับให้ลูกสาวของตนปลอมตัวเป็นผู้ชายเพื่อไปเรียนวาดภาพและรับราชการในศูนย์ศิลปะของราชสำนักตามความต้องการของตน โดยบุตรสาวไม่มีสิทธิ์โต้แย้งหรือแสดงความคิดเห็นใดๆ ถึงแม้ว่าจะต้องทำเรื่องที่ผิดร้ายแรงก็ต้องทำตามคำสั่งของผู้เป็นพ่อที่เป็นหัวหน้าครอบครัวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จะเห็นได้ว่าผู้ที่อยู่ในสถานะ

ดีกว่าจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้มีอำนาจอย่างเคร่งครัด โดยไม่มีสิทธิ์ปฏิเสธ และในฉากที่
ชินยูนบกวาดภาพวิถีชีวิตของชาวบ้านที่มีเนื้อหาเชิงสังวาส ซึ่งชินยูนบกวาดขึ้นด้วยความบริสุทธิ์ใจ
และต้องการแสดงให้เห็นถึงชีวิตมนุษย์ตามธรรมชาติที่เป็นจริง ใ้การปรุ่แต่ง แต่กลับถูกอาจารย์
มองว่าเป็นภาพอนาจารและต่ำช้า และถูกกล่าวหาว่าทำให้ศูนย์ศิลปะของราชสำนักต้องเสื่อมเสียจึง
ถูกลงโทษ โดยความต้องการแสดงออกทางศิลปะของชินยูนบกนั้นไม่ได้รับการยอมรับและถูก
บังคับให้อยู่ในกรอบที่ราชสำนักได้ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา

ในบทความวิจัยเรื่องจารีตและภาพสะท้อนของผู้หญิงในสังคมเกาหลีในภาพยนตร์เรื่อง Portrait of a Beauty ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์รากฐานประเพณีที่มีผลต่อการกำหนดสถานภาพและบทบาทของผู้หญิง และมุมมองของสังคมจารีตและข้อจำกัดทางความคิดที่มีต่อผู้หญิงเกาหลีในสมัยโชซอน ผู้ศึกษาได้พบว่าสังคมเกาหลีในสมัยโชซอนนั้นมีความคิดแบบปิตาธิปไตยหรือชายเป็นใหญ่ ผู้หญิงมีสถานะเป็นรองกว่าผู้ชายในทุกด้าน โดยมีรากฐานมาจากแนวความคิดดังต่อไปนี้

วิถีชีวิตของสังคมแบบชนเผ่า, คนโบราณให้ความสำคัญกับเพศชาย เพราะแต่เดิมสังคมเกาหลีเป็นแบบชนเผ่าที่ต้องอาศัยพลังกำลังและแรงงานในการดำรงชีพ ผู้ที่มีกำลังมากจึงได้เป็นผู้นำ และด้วยเหตุผลทางสรีระของชายและหญิงที่ถูกนำมาอ้าง ผู้หญิงจึงถูกมองว่าเป็นเพศที่อ่อนแอกว่า และต้องอยู่ภายใต้อำนาจการปกครองของผู้ชายอยู่เสมอ ด้วยเหตุนี้ความเชื่อที่ว่าผู้หญิงด้อยกว่าผู้ชายที่มีมาอย่างยาวนานนั้นจึงกลายเป็นพื้นฐานความคิดของคนในสังคมสืบต่อมาและเปลี่ยนแปลงได้ยากไม่ว่าเวลาจะผ่านไปนานเพียงใด

วัฒนธรรมและกรอบความคิดแบบขงจื้อ ในสมัยโชซอน ลัทธิขงจื้อได้เข้ามามีอิทธิพลในทุกด้านของเกาหลี โดยเฉพาะรูปแบบในการดำรงชีวิตที่มีการจัดระบบความสัมพันธ์อย่างเคร่งครัด โดยความคิดแบบขงจื้อเป็นความคิดที่ยกย่องผู้ชายให้เหนือกว่าผู้หญิงอย่างชัดเจน มองว่าผู้หญิงเมื่อแต่งงานแล้วจะกลายเป็นสมบัติของผู้ชาย ต้องทำหน้าที่เป็นลูก เมีย และแม่ตลอดชีวิต ต้องเชื่อฟังพ่อสามีและบุตรชายที่เป็นผู้นำของครอบครัว ต้องอ่อนน้อมถ่อมตนและไม่มีปากมีเสียงใดๆ ดังนั้นหากมองตามหลักของขงจื้อที่คนเกาหลีในยุคโชซอนถือเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิต ผู้หญิงจะเป็นรองผู้ชายในทุกๆ ด้าน รวมถึงต้องรู้หน้าที่ตามนามของตนเอง เช่น เมื่อเป็นแม่ ก็ต้องทำหน้าที่แม่ตามอุดมคติที่ควรเป็นและห้ามละเลยหน้าที่ของตนเองเป็นอันขาด

ระบบชนชั้นของเกาหลีในสมัยโชซอน เนื่องจากมีระบบชนชั้นที่เคร่งครัด ทุกคนในสังคม ต้องใช้ชีวิตในกรอบของชนชั้นที่ตนถือกำเนิดจึงไม่สามารถเลื่อนสถานภาพของตนเอง รวมถึง ความก้าวหน้าทางอาชีพยังสามารถทำได้ยาก โดยอาชีพที่มีเกียรติสูงสุดในสังคม เช่น การรับ ราชการเป็นขุนนางชั้นสูงจะถูกจำกัดแค่คนชนชั้นสูงเท่านั้น นอกจากนี้ผู้หญิงยังถูกห้ามไม่ให้เรียน หนังสือและห้ามรับราชการ เป็นการจำกัดความสามารถของผู้หญิงให้อยู่ในกรอบที่ผู้ชายต้องการ และทำให้ผู้หญิงกลายเป็นพลเมืองชั้นสองในสังคม ผู้หญิงที่รู้หนังสือ สามารถเขียนภาพ โคลง กลอน เล่นดนตรีหรือรำร่าได้ก็จะถูกมองว่าเป็นนางศกิกาที่มีสถานภาพต่ำและอยู่ในชนชั้นล่างสุด ของสังคม

อิทธิพลของพุทธศาสนา ก่อนที่ลัทธิขงจื้อจะเข้ามาอิทธิพลในเกาหลีได้มีการนับถือ ศาสนาพุทธที่มีคำสอนกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติตนของผู้ชายและผู้หญิง โดยกล่าวว่าผู้ชายควรมี หน้าที่ออกไปแสวงหาความรู้นอกบ้าน ส่วนผู้หญิงจะต้องทำงานบ้านอยู่ที่บ้าน และเมื่อผู้หญิง แต่งงานออกไปอยู่ที่บ้านของสามีก็ต้องเชื่อฟังครอบครัวของสามีรวมถึงต้องปรนนิบัติรับใช้ ครอบครัวของสามี จะเห็นได้ว่าผู้หญิงถูกจำกัดพื้นที่ให้อยู่แค่ที่บ้าน และต้องคอยรับใช้สามีและ ครอบครัวของสามีอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สถานภาพของผู้หญิงนั้นจึงเป็นรองผู้ชายอย่าง เห็นได้ชัด

ภาพยนตร์เรื่อง Portrait of a Beauty ได้ถ่ายทอดเรื่องราวและสะท้อนให้เห็นภาพของผู้หญิง ในสมัยโชซอน ได้กล่าวถึงการถูกลดรอนสิทธิ การไม่ได้รับการยอมรับในสังคม และการถูกเอารัด เอาเปรียบ จากการวิเคราะห์ผู้ศึกษาพบว่า โดยพื้นฐานทางธรรมชาติด้านสรีระของผู้ชายและผู้หญิง มีความแตกต่างกัน และความแตกต่างตามธรรมชาตินั้นได้ถูกสังคมนำมาเป็นข้ออ้างในการสร้าง กรอบความคิดที่ว่า ผู้ชายเหนือกว่าผู้หญิง โดยกรอบความคิดหรือกฎเกณฑ์ที่ถูกสร้างขึ้นเป็น กฎเกณฑ์ที่สร้างโดยผู้ชาย ที่ได้หยิบอ้างเอาความแตกต่างทางธรรมชาติขึ้นมาสนับสนุนความคิด ของตนเอง โดยทำให้ตนเองนั้นมีอำนาจเหนือผู้หญิง เป็นเหตุให้เกิดความเชื่อว่าผู้ชายเหนือกว่า ผู้หญิง ตลอดจนอิทธิพลด้านต่างๆ อาทิ อิทธิพลจากความคิดแบบชนเผ่าของคนโบราณ อิทธิพลจาก ลัทธิขงจื้อ ระบบชนชั้นของเกาหลีสมัยโชซอน และอิทธิพลจากพุทธศาสนา ที่มีแนวคิดคล้ายกันคือ การยกย่องผู้ชาย สถานภาพของผู้หญิงในสังคมเกาหลีสมัยโชซอนจึงถูกจัดให้เป็นรองผู้ชาย ในทุกด้าน

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. **วิจารณ์หนังทัศนะใหม่2**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เจนเดอร์เพรส, 2537.
- ฉลาดชาย รมิตานนท์. **เล่าเรื่องเบื้องต้น สตรีศึกษา สตรีนิยม**. เชียงใหม่: วนิดาการพิมพ์, 2555.
- พวงนิล คำปิงสุ. **เกาหลี**. กรุงเทพฯ: หน้าต่างสู่โลกกว้าง, 2549.
- ไพบุลย์ ปิตะเสน. **ประวัติศาสตร์เกาหลี จากยุคเผ่าพันธุ์ถึงราชวงศ์สุดท้าย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คงวุฒิคุณากร, 2545.
- มยุรี ดำรงค์เชื้อ. **วิจารณ์หนังทัศนะใหม่**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เจนเดอร์เพรส, 2535.
- ประพนธ์ เรื่องณรงค์. **บันทึกจากเกาหลีใต้**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2531
- วรัญชลี นรินทร์. “ภาพสะท้อนของสตรีจีนผ่านวรรณกรรมจดหมายลับไปเหอ (Snow Flower and the Secret Fan)” สารนิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตร์บัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552.
- วารุณี ภูริสินธิ์. **สตรีนิยม : ขบวนการอุดมคติแห่งศตวรรษที่ 20**. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์ คบไฟ, 2545.
- สุธิดา ณรงค์อินทร์. “เพศภาวะและชนชั้นในสังคมเกาหลี: กรณีศึกษาภาพยนตร์ชุดทางโทรทัศน์ เรื่อง SungKyunKwan Scandal” บทความวิจัยปริญญาอักษรศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชา ศิลปะคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554.

สำนักทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยว

และกีฬา. (2551) **คู่มือวัฒนธรรมเกาหลีตัวตนคนเกาหลี**. กรุงเทพฯ: สำนักทะเบียนธุรกิจ

นำเที่ยวและมัคคุเทศก์ สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

อำนวยการ ปลูกพืชเผ่าพงศ์. รักดำรับเต้า. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรชัย, 2550.

ชนชั้นทางสังคมในยุคโซเชียล [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 1 พฤษภาคม 2558. เข้าถึงจาก

<http://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=ladymoon&month=10->

[2008&date=18&group=1&gblog=5](http://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=ladymoon&month=10-2008&date=18&group=1&gblog=5)

ดำรงศักดิ์ □ฐานดี. เกาหลีในยุคอาณาจักรโซซอน. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2558. เข้าถึง

จาก

<http://www3.ru.ac.th/korea/article1/article4.pdf>

ไตรพัฒน์ วงศ์ประเสริฐสุข. กว่าจะมาเป็นเพศภาวะในสังคมวิทยา. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ

6 พฤษภาคม 2558. เข้าถึงจาก

http://www.academic.hcu.ac.th/forum/board_posts.asp?FID=66&UID

บทบาทของสตรีในพุทธศาสนาเถรวาท [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 1 พฤษภาคม 2558. เข้าถึงจาก

<http://www.buddhabucha.net/women-in-theravada-buddism/>

ศาสนาและความเชื่อ [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 1 พฤษภาคม 2558. เข้าถึงจาก

<http://gotokorea.orgfree.com/Culture.html> 1.5.25598

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ-สกุล   นางสาวสุภาภรณ์ เหล่าวงศ์จันทร์

วันเกิด   วันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2536

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2550   สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จากโรงเรียนหอแซฟวิทยา จันทบุรี

พ.ศ. 2553   สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จากโรงเรียนศรียานุสรณ์ จันทบุรี

พ.ศ. 2557   กำลังศึกษาในระดับปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเอเชียศึกษา
ภาษาจีน มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม